

Ehted vanast ajast

KERSTI FEDER

Laadahooaeg on täies hoos – pole Eestimaal paigakest, kus laata ei toimuks, olgu siis kevad-, suve- või sügislaad. Tähelepanelikule laadalisele on kindlasti silma jäänud omanäolisi ehteid valmistav piiga.

Merlin Lõiv tunnistab, et tema ehtetegu sai alguse – nagu paljudel teistelgi – pärlitest. Seejärel avastas ta traadiväänamise ja lõpuks avanes võimalus õppida päris metallitööd sõbra käe all ehk toimus selliõppus meistri juures. Merlini juhendaja ning õpetaja on juba neli aastat olnud Meelis Säre. “Tema käest olen õppinud nii jootmist, saagimist kui mustri lõomist. Lisaks kõike, mis on seotud metallivalu ja selle ettevalmistamisega kuni lõppviimistluseni välja. Alguses õppisin, hiljem sain juba teda abistada ning tööga tasuda oma õppimiste ja töökoja kasutamise eest,” selgitab Merlin.

Etnoelukad ja metallivalu

Merlini loomingus on mitu suunda. Kõigepealt tulid “etnoelukad”, mille järgi on nime saanud ka ettevõtte Etnoehe. Etnoelukad pärinesid kaljujoomistelt, töö käigus tekkis tal oma käekiri ning nad muutusid “päris oma elukateks”.

Teine suund on muinasehted ja nende ainetel tehtud esemed. Siin on suur mõjutaja olnud tema ehistööjuhendaja, sest mõlemale on väga hingelähedased just muinasehted. Merlin on teinud nii kooptaid vanadest ehetest kui ka proovinud tuua vanu vorme ja kirju tänapäevastesse ehetesse.

“2012. aasta märtsist alates on mul oma stuudio Tartus Noor-Eesti Loomekeskuses ja septembris valmis stuudio kõrvale ka valukoda,” räägib Merlin. Seal valatakse nii muinas-, aga ka veidi tänapäevaseid ehteid. Lisaks saavad siin metallivalu teha ka teised huvilised. See metalliteenus on väga mugav just restauraatoritele, kel on tarvis mitut ühesugust asja, näiteks vana kapi lukusisemust, raamatunurka, haake, iluvidi-

Õige meister annab ka laadal sõrmedele valu ega istu, käed rüpes. Foto on tehtud tänavu mais Taanis.

naid, luku sisemusi vms. Säilinud detailist saab võtta vormi ja puuduolevaid esemeid soovitud koguses kerge vaevaga juurde valada. Teinekord tuleb aga teha uus mudel vana järgi. Selleks tööks on väga sobilik ja mõnus materjal sageli just vaha, mis aitab teha asja valmis metallist ka siis, kui metallitöö on võõras. Vahast tuleb mudel nikerdada ja selle järgi saab töökojas ta metalli valada.

Vahanikerdamise ehk metallivalu õpituba on ka väga populaarne. Huvilised saavad ise vahast lõigata välja endale meelepärased ruumilise või tasapinnalise eseme ning töökojas valatakse see hiljem metalli.

Vahast saab valmistada nii tasapinnalisi kui ruumilisi ehteid (sõrmus, ripats, kõrvarõngad, pross). Teha võib ehteid, aga ka võtmehooldjaid, nõope, mobiiliripatseid või muid vidinaid, mida kuhugi kaunistuseks riputada. Valmis metalli valatud ehted saadetakse osalejatele hiljem postiga koju.

Soov ise ehteid teha

“Arvan, et Etnoehte stuudio on omanäoline just tänu sellele, et siia saab iga huviline tulla ehteid tege-

ma. Tihti juhtub nii, et inimesel on mõte, et tahaks midagi teha, aga endal pole vahendeid ega ka täpseid tehnilisi teadmisi tööprotsessist.

Meie juures saab iga inimene individuaalset juhendamist, aitaime nii jõu kui nõuga. Meie juures käiakse ka sõpruskonnaga. Näiteks meenub üks naisterahvas, kes tähistas oma sünnipäeva sõpradega ehteid tehes. Aastas viime üle Eestist läbi umbkaudu 70–80 töötuba,” jutustab Merlin Lõiv.

Tavaliselt toimuvad töötoad Tartu stuudios, kuid neid on korraldatud ka mitmesugustel üritustel nii firmade suvepäevadel, laatadel kui lastelaagrites.

Etnoehe on proovinud oma tööd ja tegemised nii sättida, et septembrist märtsini toimuks igal nädalal üks töötuba. Suvisel ajal võib neid kohata laatadel, nii Eestis kui välismaal. Tänavu ongi pearõhk just välismaistel viikingiturgudel.

Huvilised saavad valmistada ripatseid Muinas-Eesti arheoloogiliste leidude ainetel, neile võib kaunistuseks lisada klaaspärleid, kaurikarpe või metallist spiraale. Ühtlasi antakse töö käigus põgus üle-